

Motion till riksdagen 2005/06:So414

av **Kenneth Johansson och Annika Qarlsso**n (c)

Nationellt stöd till Nätverket för hälsofrämjande sjukhus

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anför

s om behovet av ett permanent ekonomiskt stöd till Nätverket för hälsofrämjande sjukhus.

Motivering

När riksdagen 2003 antog mål för folkhälsan i Sverige fastställdes Målområde 6 "En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård" som ett av 11 målområden. Regeringen preciserade i sin proposition att Målområde 6 hade direkt relation till politikområdet Hälso- och Sjukvård. Efter det att riksdagen fastställde mål för folkhälsan har regeringen presenterat tre budgetpropositioner där ambitioner och specifika insatser inom politikområdet Hälso- och Sjukvård redovisats. Vare sig i budgetpropositionen 2003, 2004 eller 2005 har dock regeringen uttryckt någon viljeinriktning ifråga om en mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård. Socialstyrelsens kartläggning "Hälsofrämjande hälso- och sjukvård? En kartläggning av hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser", publicerad september 2005, illustrerar stora skillnader mellan landsting beträffande hälsofrämjande insatser.

Vid sidan av Folkhälsoinstitutets insatser för att utveckla målområde 6 har det nationella nätverket för hälsofrämjande sjukhus aktivt arbetat för att implementera riksdagens beslut. Nätverket stöds av ett antal sjukvårdshuvudmän, men dess huvudsakliga arbetsinsatser måste betecknas som ideella.

Det svenska nätverket för hälsofrämjande sjukhus omfattar idag 26 sjukhus och mer än hälften av sjukhussängarna i landet. Det är en del i ett internationellt WHO nätverk (Health Promoting Hospitals). Namnet "sjukhus" fokuserar att också sjukhusen är viktiga i arbetet för bättre hälsa; men innebär inte att reducera primärvårdens betydelse. Utan att – ännu – ha ändrat namn innebär nätverkets verksamhet ett integrerat arbete som omfattar sjukhus, primärvård

Fel! Okänt namn på

och, i allt fler fall, hela sjukvårdsorganisationer (Västerbottens och Östergötlands läns landsting). Nätverket har organiserat sitt arbete i arbetsgrupper som bl.a. arbetar med

- att mäta hälsorelaterad livskvalitet som resultatmått, bl.a i syfte att belysa i vad mån vården har förmåga att stödja individens möjlighet att leva ett bra liv
- utveckling av modeller för fysisk aktivitet på recept också i sjukhusmiljö
- alkoholprevention i primärvård och sjukhusmottagningar
- rekommendationer för rökavvänjning för psykiskt sjuka
- rådgivning om mat och matvanor

Under de senaste åren har forskare med anknytning till det danska nätverket för hälsofrämjande sjukhus visat att såväl rökstopp som alkoholstopp före operation kraftfullt reducerar risken för operationskomplikationer. Därför har det svenska nätverket nyligen initierat motsvarande insatser på svenska sjukhus.

Danmarks regering ger sedan några år tillbaka ett årligt ekonomiskt verksamhetsstöd till det danska nätverket. Det har betytt stabilitet, möjlighet till mer långsiktiga åtaganden och en tydlig legitimitet i vården. Förväntningarna på det svenska nätverket är stora. Intresset för ett utveckla och tillämpa hälsofrämjande synsätt och metoder växer. Det svenska nätverkets dilemma är emellertid att man inte längre klarar av att motsvara dessa förväntningar inom ramen för de begränsade ekonomiska resurser som idag föreligger (i huvudsak medlemsavgifter från de 25 sjukhusen).

Det är uppenbart att nätverkets arbete är mycket angeläget för fortsatt konkret implementering av Målområde 6 i den svenska hälso- och sjukvården. Det är särskilt viktigt att tillvarata det breda ideella engagemang som nätverket vilar på. Utmaningarna är flera:

- Det är angeläget att ge bättre spridning åt ett hälsofrämjande förhållningssättet som integrerar kunskaper om psykosociala faktorer betydelse för hälsan i det vardagliga arbetet. Härigenom kan vårdpersonalen tydligare identifiera individer eller grupper med ökad sårbarhet för sjukdom eller ohälsa.
- Det är angeläget att vitalisera tidigare befolkningsinriktade program för att förebygga hjärtinfarkt och slaganfall.
- Det behövs ett utvecklat samarbete mellan beställare/avtalsskrivare/uppdragsgivare och utförare för att identifiera hur man t.ex. genom avtal kan stödja ett hälsofrämjande arbetssätt.
- Det är nödvändigt att sprida kännedom om modeller för hälsofrämjande arbetsplatser och sprida dessa erfarenheter till andra sjukhus.

I dagsläget befinner sig det svenska nätverket för hälsofrämjande sjukhus vid ett vägval. Antingen försöker nätverket anta utmaningarna och tillsammans med sina medlemmar tillvarata och utveckla vårdens hälsofrämjande potential. För att klara detta krävs dock resursförstärkningar. Alternativet är att reducera sina ambitioner och acceptera en mer blygsam roll.

Fel! Okänt namn på

För den som vill ha en tydlig utveckling gentemot en mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård i hela landet är valet mellan dessa alternativ enkelt. Då det är fråga om stöd till en i stor utsträckning ideell och idéburen verksamhet bedöms utväxlingen kunna bli mycket stor av ett relativt begränsat samhällsstöd.

Vi anser att ett permanent ekonomiskt stöd ska tilldelas Nätverket för hälsofrämjande sjukhus. För 2006 har i Centerpartiets utgiftsområdesmotion, UO9, upptagits tre miljoner kronor för ändamålet.

Stockholm den 29 september 2005

Kenneth Johansson (c)

Annika Qarlsson (c)